

TÓTH BÉLA

Hídverés

A nagy vörös plakátok hívó szavára a város minden valamire való embere a vasúti hidon dolgozott. A Tisza-pályaudvar gurítója volt az építkezés legmozgalmasabb pontja. Éles, villongó faragóbárdokkal lapoltak az ácsok, bodorfüstű vontatókkal húzták vízre az ácsolatokat a motorosok. Egyik helyen »ráz-dva«, másik helyen »hó-rukk«, »no, most« — kiáltásokkal állították talpra a magatehetetlen hidlábakat. Arrébb, az aknáktól szétszaggatott rángóháló alatt keresztvágó fűrészek horkoltak, nagyokat harapva a nedves rönkökből, mesebeli sárkányokra emlékeztető hangon. A víz felett fekete vázas benzincölöpverő bikák döfölték vasfejeikkel mederbe a szálfákat. Körülöttük szutykosan örvénylett a jégdarabokkal, piszkos hordalékokkal szennyezett víz.

A gurító végében lévő félkarú daru táján a mongolszemű támlaőr egy első világháború előtti gyöngyházgombos harmonikát rikatott, keserves, sűrűn visszatérő fülbemászó dallamot pötyögtetve ki rajta, s elnézett az újszegedi fák fölé, de gondolatai valószínűleg otthon jártak, hiszen közel, egészen közel volt már a háború vége. Vojna kaput! — hallatszódott mindenfelől. A háborúnak vége, és mi otthon vagyunk, békén élünk, dúdolgatták a mongol harmonikájának dallamára a magyarok is.

Különösen ez a nap volt nagyon vidám. A reggeli rádió Varsó felszabadulását jelezte. Mind a két hídfőnél két-két rezesbanda fújta. Ahogy egyik abba-hagyta, a másik már fel is kapta, s szálltak a dallamok, tüzes, sokszor elmu-zsikált dallamok, birokra kelve a meg-megerősödő, havasesőt verdeső széllal. Csíkos betegköpenyben, csak úgy gatyában, csizmába huppanva, ahogy lehengeredtek az ágyakról, sebesültek ögyelegtek, főleg a rezesbanda körül, széles mozdulatokkal adva tudtul a zenészeknek, hogy tetszik a dal, tetszik ez a nap, tetszik az élet. A zenei hangok munkazajjal való keveredését még ezen a napon is többször megzavarták a repülő, szemtelen módon az épülő híd fölé repülve küldték a tömeg közé a nyomjelzős halált. A golyók sisteregve varrták a földet, a vizen is haragos, kelevényes daganatokat ejtettek. Ilyenkor egy-egy pillanatra idegesebben mozgott a tömeg, kiesve a munka tempójából, züm-mögött, mint a befüstölt méh, de aztán — eh, ez nem háború már! — ez csak olyan, mint a víz, melyet eső után a szél ver le a fákról. És gyű, neki tovább.

— Húzd meg, ereszd meg! — kiáltotta Petykó, a magyar ács is, s márkát megnyalazva, nagy szaktudással verte az ácskalapácsokat a kötésekre. Ő már a vízfölötti pilléren dolgozott, méghozzá az alsó emeleten. Mert volt azon emelet négy is, mind a négy emeleten kopácsoltak, faragtak, fűrészelték, még légkalapáccsal is gépfegyverezték a szögletvasakat. Az emeleten is olyan sűrűn dolgoztak oroszok és magyarok egymás közelségében, hogy szinte könyékkel érték időnként egymást. Olykor, ha egyik a másikat oldalba vágta, összenéztek az illetékesek, s legyintve leszögezték: nicsevo. Aztán gyű, neki

tovább, mert kell a híd, de nagyon égetően kell! Az emberek úgy dolgoztak, mintha mindegyik közülük attól félne, hogy a másik többet talál végezni.

Az egyik fiatal, sapkáját tarkóján viselő tatárképű orosz valami kapcsolót akart szekercéjével visszafeszíteni. Két kézre fogta szekercéje nyelét, s neki horpadva nagyot húzott rajta. A kapocs könnyebben kiugorván, a tatár tehetlenségi erejénél fogva egy lépést tett hátra — s jaj —, Petykó bácsit bizony vízbe taszította. Az öreg fejjel előre esett, s mindig agyaráján lévő pipáját előbb a vízbe pottyantotta, mert a — »jaj« — miá' kinyitotta a száját, de aztán ő se késlekedett, egy másodperc alatt eltűnt az öreg, csizmája talpai fölött összecaptak a piszkos hullámok. A tatár már csak a csizmatalpakat látta. Nem tévovázott. Szekercéjét határozott, hetyke mozdulattal a közeli rönkbe csapta, csakúgy rezgett a nyele, s zsupsz. Szépen, kedélyesen ugrott, mintha trambulínról tenné. Még egy kicsit, ahogyan női úszók szokták, meg is himbálta magát, s fölötte is összecaptak a hullámok. Az alsó emeleten megállt a munka. Az emberek kötelekkel, csákyákkal a kézben készen álltak a mentésre. De tehetetlenek voltak. Valaki a motoros mentőkért kiáltozott. Három-négy perc után Petykó bácsi feje s félválla kiemelkedett a vízből, aztán a tatár feje is a jobbkarjával láthatóvá vált, amint az öreget magához szorítva evickélt a pillér felé. Repült a hurok, meredt a csáklya, s az öreg fél perc alatt a padozaton feküdt. Ideges mozdulattal csurgatták belőle a vizet, mikor valaki a körülálló emberek közül arcához kapva felkiáltott:

— De hol a tatár?

Késő volt. Az emberek szóltanul álltak meg, még Petykó ács is megszakította a hányinger okozta nyögést. Egy vékony, görbeorrú orosz levette sapkáját. A magyarok szintén, és hosszan, követelően néztek a Boszorkány-sziget felé hömpölygő vízre.

S a rezések új dallamba csaptak: »Szép tavasz van, az orgona virágozik...«

BÓNUS ISTVÁN

Az én gyerekkorom

*Úgy nőttem fel, mint kis vadóc, pogány.
Templomnak csak a tornyát láttam,
Néhány rossz libát legeltettem:
Zsebemben is megfért a vágyam.*

*Sugaras levegőben fürödtem
És anyám szemének mosolyában.
Ha dörgött az ég vagy apám haragja:
Kötője volt védelmező váram.*

*Azt hittem, erdő a kukoricás,
Kastélynak néztem torpatag tanyákat
S az aranyribizskék sok bimbós gallyát
Elvarázsolt és zeñgő aranyágnak.*

*Kincset-őrző, szép tanyai hegyre:
Az asztagra kapaszkodtam nyáron.
Néztem a körül lehajló eget:
Odáig tartott az én világom...*